

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania B.C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o wysokość kapitału początkowego i emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 lutego 2021 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 października 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Ł., na skutek odwołania B. C., zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Ł. z dnia 16 września 2014 r. ten sposób, że ustalił wysokość kapitału początkowego dla B. C. na kwotę 83.913,50 zł, ustalonego przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 82,19%, ustalonego z lat: 1977 – 1986 (pkt 1); zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 19 września 2014 r. i 31 października 2014 r. w ten sposób, że ustalił wysokość emerytury ustalonej na podstawie art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy uwzględnieniu wysokości kapitału początkowego opisanego w punkcie pierwszym wyroku - w zakresie ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przy uwzględnieniu wskaźnika

wysokości podstawy wymiaru emerytury w części ustalonej zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 60,45%, ustalonego z 20 lat: 1974-1986, 1997-1999, 2004, 2008-2010; umorzył postępowanie w zakresie zmiany podstawy wymiaru za okres od 27 października 2003 r. do 30 września 2004 r., objętej decyzją z dnia 31 października 2014 r. i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 17 października 2019 r oddalił apelację wnioskodawczyni od powyższego wyroku w części oddalającej odwołanie.

B. C. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego.

W skardze zarzucono naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

(-) art. 217 § 1 w związku z art. 227 w związku z art. 278 § 1 i art. 286 k.p.c. - przez zaaprobowanie przez Sąd Apelacyjny oddalenia przez Sąd Okręgowy wniosku ubezpieczonej o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rachunkowości, ewentualnie dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego A. G. i oparcie przez Sąd ustaleń na podstawie opinii najmniej korzystnej dla ubezpieczonej, pomimo że w dotychczas wydanych opiniach istnieją istotne rozbieżności, które wymagają wyjaśnienia, a które to okoliczności mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i wymagają wiadomości specjalnych;

(-) art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. - przez nieodniesienie się do zawartego w apelacji wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego z zakresu rachunkowości, ewentualnie dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego A. G.;

(-) art. 232 k.p.c. - przez uznanie, że ubezpieczona nie udowodniła w pełnym zakresie okoliczności istotnych dla obliczenia wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury, w szczególności uzyskiwanych wynagrodzeń, podczas gdy okoliczności te zostały dostatecznie wykazane przez odwołującą się;

(-) art. 162 § 1 k.p.c. - przez przyjęcie, że zastrzeżenie do protokołu rozprawy z dnia 14 grudnia 2018 r. zostało zgłoszone wadliwie, podczas gdy spełniało ono wymagania wynikające z przepisów prawa, a ponadto nie ulega wątpliwości, że dotyczyło ono oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego i ewentualnie o uzupełnienie opinii przez biegłego A. G.;

(-) art. 378 § 1 k.p.c. - przez uchylenie się przez Sąd drugiej instancji od obowiązku zweryfikowania prawidłowości zastosowania przez Sąd pierwszej instancji przepisów prawa oraz rozpoznania wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji, tj. zarzutu naruszenia art. 217 § 1 w związku z art. 227 w związku z art. 278 § 1 i art. 286 k.p.c. - przez bezzasadne oddalenie wniosku ubezpieczonej o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rachunkowości, ewentualnie dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego A. G. oraz zarzutów wadliwej, sprzecznej z art. 233 § 1 k.p.c., oceny dowodów;

(-) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. - przez zaniechanie wyjaśnienia przyczyn zajęcia przez Sąd Apelacyjny takiego, a nie innego stanowiska w odniesieniu do zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c. przez wadliwą ocenę materiału dowodowego, co uniemożliwia przeprowadzenie kontroli zaskarżonego wyroku w zakresie mogącym mieć wpływ na wynik sprawy.

Skarżąca powołała się również na naruszenia prawa materialnego, a mianowicie: art. 15,16,17 ust.1 i 3 oraz 18, art. 24 ust. 1, art. 25 ust. 1, art. 26 ust. 1, art. 53 ust. 1, art. 111 ust. 1, art. 114 ust. 1, art. 173 ust.1, art. 174 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53) - przez przyjęcie do obliczenia kapitału początkowego i emerytury wnioskodawczyni wynagrodzenia ubezpieczonej w kwotach niższych niż rzeczywiste, co skutkowało zaniżeniem kapitału początkowego i emerytury ubezpieczonej.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na to, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie będzie mieć wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy oraz spraw o zbliżonym stanie faktycznym, tj.: Czy warunkiem możliwości powoływania się w dalszym toku postępowania na uchybienie przez sąd przepisom postępowania przez oddalenie (pominięcie) wniosku dowodowego jest umotywowanie zastrzeżenia do protokołu rozprawy wnoszonego na podstawie art. 162 k.p.c.?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Należy zauważyć, że zagadnienie prawne jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie nie tylko dla ukierunkowania praktyki sądowej, ale też rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2020 r., III PK 12/20, LEX nr 3095788; z dnia 22 października 2020 r., II UK 385/19, LEX nr 3096724; dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 28 sierpnia 2020 r., II CSK 212/20, LEX nr 3057904). Inaczej rzecz ujmując, rozstrzygnięcie istotnego zagadnienia prawnego musi mieć wpływ na wynik sprawy, rzutować na jej rozstrzygnięcie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2020 r., V CSK 618/19, LEX nr 3051789). Zatem istotnym zagadnieniem prawnym jest problem, którego rozwiązanie jest konieczne do wydania w orzeczenia w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2019 r., II CSK 60/19, LEX nr 2745538).

Punktem wyjścia w ocenie występowania w niniejszej sprawie przedstawionego zagadnienia prawnego jest konstatacja, że, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżąca wskazała, że naruszenia przepisów prawa procesowego (a więc i art. 162

k.p.c., który miałby być wykładany przez Sąd Najwyższy w kwestii wynikającej z treści zagadnienia) doprowadziło do obrazu prawa materialnego, tj.: art. 15, 16, 17 ust.1 i 3 oraz 18, art. 24 ust. 1, art. 25 ust. 1, art. 26 ust. 1, art. 53 ust. 1, art. 111 ust. 1, art. 114 ust. 1, art. 173 ust. 1, art. 174 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Naruszenie tego przepisu (art. 162 k.p.c.) miało istotne znaczenie dla wyniku niniejszej sprawy, gdyby potwierdziło się, że wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rachunkowości, ewentualnie dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej A. G., wykazywał wątpliwości, które wymagają zasięgnięcia wiadomości specjalnych. Tymczasem z argumentacji przedstawianej w skardze wynika, że „rozbieżności” w opiniach biegłych wynikają z oparcia ich na różnych dowodach.

Wyliczenia opinii stanowiące podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego opierały się na założeniu, że:

1) w latach 1976 – 1978 możliwe było ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy na podstawie dostępnych angaży w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę, przy czym od 1 stycznia 1978 r. wynagrodzenie zasadnicze wynosiło 2300 zł, natomiast brak było możliwości uwzględnienia kwot wynikających z przedstawionych umów o pełnienie funkcji z uwagi na to, że nie wiadomo, czy każda z umów została zakończona, jakie i kiedy kwoty zostały wypłacone, a więc do jakiego ostatecznie roku powinny być zaliczone;

2) za pozostałe lata podstawa wymiaru składek wynikała z zaświadczeń RP – 7, które to dokumenty Sąd uznał za najbardziej miarodajne, podkreślając, że jest to jedyny pewny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia – co wymaga podkreślenia - podlegającego oskładkowaniu, tym bardziej, że zawierają one stwierdzenia, że zostały wystawione na podstawie kart wynagrodzeń (a składki zostały odprowadzone zgodnie z przepisami).

Natomiast skarżąca twierdzi, że zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu nie odpowiadały rzeczywistym wynagrodzeniom, co usiłowała wykazać za pomocą dowodów z zeznań swoich i świadków oraz dowodów z dokumentów, w tym kart płac, które, jak wskazuje, w istotnym stopniu odbiegają od treści RP-7 (wykazują inne kwoty). Z kolei autor opinii prywatnej, zleconej przez

wnioskodawczynię, opierał się na tych dowodach (oferowanych przez skarżącą), których wiarygodność Sąd Okręgowy zanegował.

W związku z powyższym oczywiste jest, że tego rodzaju zastrzeżenia dotyczą oceny dowodów, co należy do kognicji sądu, a nie do kompetencji biegłego. Zatem kwestie te nie mogły być rozstrzygane na podstawie wiadomości specjalnych biegłego, ale przez Sąd w oparciu o art. 233 § 1 k.p.c.

W rezultacie zatem nawet wadliwe (nie przesądzając tej kwestii) zastosowanie przez Sąd Apelacyjny art. 162 k.p.c. nie mogło mieć wpływu na wynik sprawy. Prowadziło bowiem do zaakceptowania oddalenia przez Sąd Okręgowy wniosku dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rachunkowości, ewentualnie dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej A. G. na okoliczności, które nie podlegały ocenie przez biegłego (które dowody miarodajnie odzwierciedlają podstawę wymiaru składki w spornych okresach - zaświadczenia RP-7 czy karty wynagrodzeń).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ k.p.c., orzekł jak w sentencji.